

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

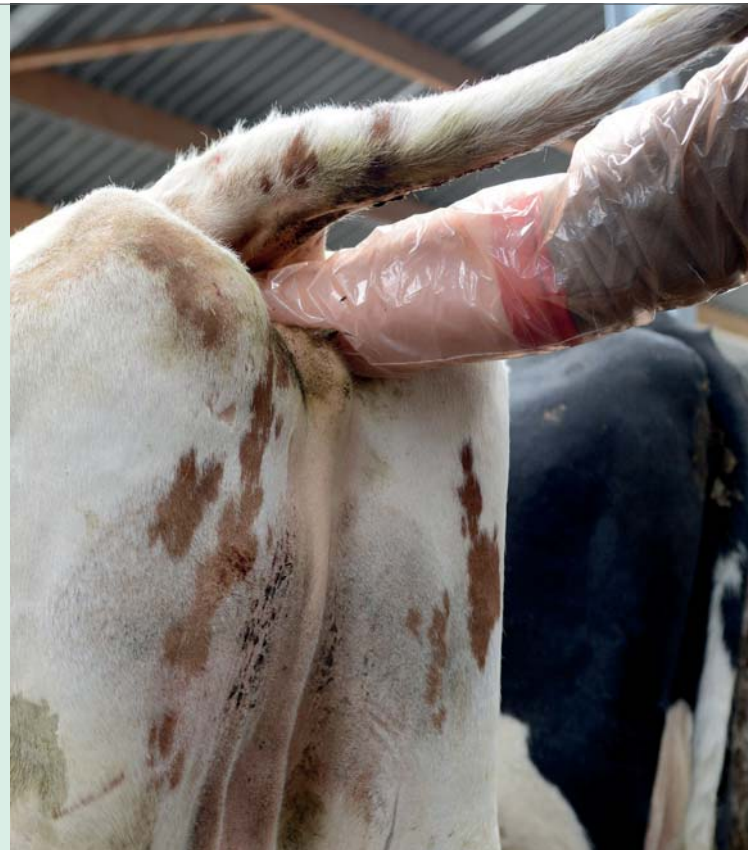
Torsie baarmoeder levensbedreigend voor koe en ongebooren kalf

Baarmoedertorsie

Een veehouder belde met de klacht dat een van zijn koeien niet wilde eten en de melkproductie sterk was gedaald. De koe was net zes maanden drachtig van haar tweede kalf. Het klinisch onderzoek gaf een beeld van shock. De lichaamstemperatuur bedroeg 37,8 graden Celsius en de hartslag klonk zwakker, maar haalde 90 slagen per minuut. De neus, oren en rug voelden koud aan, het dier gaf een suffe indruk en stond met een wat gekromde rug. Verder was ook sprake van een mindere pensbeweging en voor aankomst had het dier duidelijk last gehad van kolieksymptomen, zo zei de veehouder nog. Bij het rectaal opvoelen voelde ik meteen een strakke streng, dat was de rechterophangband van de baarmoeder. Ik vermoedde een baarmoedertorsie naar links. Bij vaginaal onderzoek kon ik inderdaad een duidelijke draaiing voelen in de slijmvliesen van de vagina.

Aangezien de koe pas zes maanden drachtig was, kon ik sowieso niet door de baarmoederhals, waarop ik besloot een buikoperatie in de linkerflank uit te voeren. Meteen was een duidelijke torsie van de baarmoeder ter hoogte van de cervix te zien. De baarmoeder was 360 graden gedraaid en was paars van kleur. De torsie kon worden teruggedraaid en na het hechten van de buik gaf ik het dier nog een ontstekingsremmer en een vochtinfuus als shocktherapie.

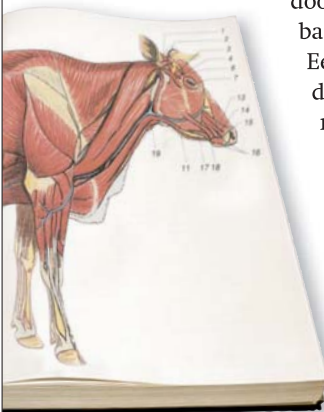
Een dag later zag het dier er al veel beter uit. Ondanks het vlotte herstel heeft de jonge koe haar kalf enige tijd later toch verworpen.

De encyclopedie **uterustorsie**

Een uterustorsie is de wetenschappelijke benaming voor een draaiing van de baarmoeder om de lengteas. Runderen zijn relatief gevoeliger voor een uterustorsie dan andere diersoorten door de bredere ophangbanden van de baarmoeder.

Een uterustorsie treedt zelden op in de dracht, maar komt in meer dan negentig procent van de gevallen voor rond het kalven. Opvallend is dat de draaiing meestal linksom of tegen de klok in gebeurt. De diagnose gebeurt door rectaal onderzoek. Tijdig opvoelen bij een onvoldoende vorderende kalving helpt en is essentieel voor het leven van het ongebooren kalf en voor dat van de koe.

De oorzaken van een draaiing van de baarmoeder zijn nog niet helemaal bekend. Er is een relatie aangetoond met verhoogde foetale bewegingen van het kalf. De kans is eveneens hoger bij een groter kalf aan het einde van de dracht. De gevolgen zijn afhankelijk van de mate van de torsie. Bij een volledige baarmoedertorsie, zoals in bovenstaand geval, wordt de bloedtoevoer en dus ook de zuurstofvoorziening richting de baarmoeder en het kalf afgekneld. Veelal betekent dit dat het kalf in de baarmoeder sterft. Bovendien wordt door de torsie ook het geboortekanaal gesloten. In het geval van een naderende kalving zorgt dat sluiten ervoor dat het geboorteprocess niet vordert.

Een baarmoedertorsie kan ongedaan worden gemaakt door de baarmoeder te draaien, al dan niet met behulp van een keizersnede of in sommige gevallen door het rollen van de koe. In elk geval is een snel ingrijpen noodzakelijk om zowel koe als kalf te redden.